

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De consolatione philosophiae

Boethius, Anicius Manlius Severinus

[Deventer], [1480-85]

Prosa duodecima libri tercii

[urn:nbn:de:bsz:31-293110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-293110)

ventilante doctrina. Nam cur rogati sponte
recta cēsetis. Ni merfus alto viuēt fomes cor
te. Qd si platonis musa psonat verū. Quod
quisq; discit immemor recordat.

Prosa duodecima libri tercij.

Num ego platonem inquā vaxhemēter
assentior. nā me horum iam secundo
comemoras. Primū q; memoriā corporea cō
tagione. dehinc cū incerioris mole pressa amī
si. **P.** Tū illa si priora inquit cōssa respicias.
ne illud quidē longius aberit quin recorderis
quod te dudū nesciē cōfessus es. **B.** Quid in
quā. **P.** Quibus ait illa gubernaculis mun
dus regat. **B.** Memini inquā me incitiā me
am fuisse cōfessum. Sed quid afferas. licet
iam prospiciā. planius tamē ex te audiē desi
dero. **P.** Mūdū hunc inquit a deo regi paulo
āte minime dubitādū putabas. **B.** Ne nūc
quidem arbitror inquā. nec vnq; dubitādū
b 91

puto **P**. Quibus q; in hoc ratioibus accedā
breuiter exponā. Mundus hic ex tam diuer
sis cōtrarijs q; p̄tibus in vnā formāz minime
cōuenisset. nisi vnus esset q̄ tam diuersa cōtū
geret. coniuncta vero naturarū ipsa diuerfi
tas inuicē discors dislocāret atq; diuelleret
nisi esset vn̄ q̄ quod nexuit cōtineret. Nō tā
vero certus naturæ ordo p̄cederet. nec tam dis
positos motus locis t̄p̄ibus efficiētia spacijs q̄
litatibus explicaret. nisi vnus esset qui has mu
tationū varietates manēs ipse disponeret.
Hoc quicquid est quo condita manēt atq;
agitant̄ v̄sitato cūctis vocabulo deum nomi
no **P**. Tum illa. Cum hæc inquit ita senti
as paruā mihi restat̄ operā puto. vt foelicitā
tis compos patriā sospes reuisas. sed quæ p
posuimus intueamur. Nonne in beatitudine
sufficiētia numerauimus. deumq; beatitudi
nem ipsam esse consensimus **H**. Ita quidez

P. Et ad mundum igitur inquit regendum
nullis extrinsecus adminiculis indigebit. ali
oquin si quo egeat plenam sufficientiam non ha
bebit. **R.** Id inquam ita est necessarium. **P.**
Per se igitur solum cuncta disponit. **R.** Nega
ri inquam non potest. **P.** Atqui deus ipsi bonum
esse monstrat? est. **R.** Memini inquam. **P.** Per
bonum igitur cuncta disponit. siquidem pro se regit
omnia que bonum esse sensimus. et hic est veluti
quidam clavus atque gubernaculum. quo munda
na machina stabilis atque incorrupta servatur.
R. Vehementer assentior inquam. et id te pau
lo ante dicturam tenui licet suspitione prospe
xi. **P.** Credo inquit. iam enim ut arbitror vigi
lantius ad cernenda vera oculos adducas. si quod
dictum non minus ad obtinendum patet. **R.** Quid
inquam. **P.** Cum deus inquit omnia bonitatis
clavo gubernare iure credatur. eademque omnia
sicuti bovi ad bonum naturali instinctu festinet.
b 17j

Nū dubitari potest quin volūtarie regāt. se
q; ad disponētis nutū veluti cūemētia contē
perataq; rectori sponte cōuertāt **B.** Ita in
quā necesse est. nec beatum regimen esse vide
ret. siquidem beate ctātū iugū feret non obtē
perātū salus **P.** Nihil est igit qđ naturā ser
uās deo cōtraire conet **B.** Nihil inquā **P.**
Quid si conet ait. nū tandem pfiāet quicqm
aduersus eū. quē iure potētissimū beatitudis
esse concessimus **B.** Proxius inquā nihil va
leret **P.** Nō est igit aliquid quod sūmo hu
ic bonō vel velit vel possit obfistere **B.** Non
inquā arbitror **P.** Est igit summū bonuz in
quit qđ regit cūcta fortiter suauiusq; dispo
nit **B.** Tū ego qm inquā me non modo ea
quæ cōclusa sūma rationū. verū multo magis
hæc ipsa quibus vteris verba delectāt. vt tā
de aliquā stulticiā magna lacerātē sui pudeat.
P. Accepisti inquit in fabulis lacerantes eæ

lum gigantes . sed illos quoq; vti condignū
fuit benigna fortitudo disposuit . Sed vis ne
rationes ipsas inuicē collidamus . forsitan ex
huiusmodi conflictatione pulchra quædam
veritatis scintilla diffiliat **B.** Tuo inquam
arbitratu **P.** Deum inquit esse omnipotētē
nemo dubitauerit **B.** Qui quidē inquam
mētē consistat nullus prorsus abigat **P.** Qui
vero est inquit omnipotēs nihil est qđ ille non
possit **B.** Nihil inquam **P.** Nū igit̄ deus face
re malū potest **B.** Mime inquam **P.** Malum
igit̄ inquit nihil ē cū id facere ille non possit .
qui nihil non potest **B.** Ludis ne inquam me
inextricabilem laber̄thū rationibus texens .
Quæ nec quidem qua egrediaris introeas .
nec vero quo introieris egrediare . Admira
bilem quēdam simplicitatis orbis complicas
Etenim paulo ante a beatitudine incipiens eam
summum bonum esse dicebas quam in sumo

deo sitam loquebare. **I**psum quoque deum sum-
mum esse bonum plenamque beatitudinem differē-
bas. ex quo neminem beatorum fore nisi qui pa-
riter deus esset quasi munusculum dabas. **R**ur-
sus ipsam boni formam dei beatitudinisque loque-
baris esse substantiam. **I**psumque unum id ipsum
esse bonum dicebas. quod ab omni rerum natu-
ra peteres. **D**eum que bonitatis gubernaculis
universitatem regere disputabas. volentemque cum
Aa parere illi. nec ullam mali esse naturam. atque
hanc nullis extrinsecus sumptis. sed altero ex
altero fidei trahente insitis domesticis que pro-
bationibus explicabas. **P**. **T**u illa. **M**inime
inquit ludimus. reque omnium maximam dei mi-
nere que dudum deprecabamur exegimus. **E**a
est enim divinæ forma substantia. ut neque in ex-
terna dilabatur. nec in se externum aliquid ipsam
suscipiat. **S**ed sicut de ea **P**er memores ait.
omnem tu circulo adducis sponte multitudi-

nē id est. **R**epōtem mobilē rotat. dū se in
mobilem ipsa cōseruat. **Q**uod si rationes q̄ non
extra petitas. s̄ intra rei quā tractabamus am
bitū collocatas agitaui? nihil ē qd̄ admire
re cū platone sanciete didiceris cognatos de q̄
bus loquimur rebo oportere esse sermones.

Metrū duodecimū libri tercij

Felix q̄ potuit boni. **F**ōtez visere lu
cū. **F**elix q̄ potuit grauis **T**errae
soluē vincula. **Q**uōdā funera cōiugis **V**ates
treicim? gemēs **P**ostq̄z flebilis modis **B**il
uas currere mobiles **A**mnēs stare coegerat.
Junxitq̄z intrepidum latus **S**euis cerua leo
nibus **N**ec visum timuit lepus. **J**am cantu
placidum canem. **C**um flagrantior intima
Fernoz pectoris vreret.
Nec qui cuncta subegerant.
Mulcerent dominum modi.
Immites superos quaerens